Література

1. Абель Э., Бернанке Б. Макроекономика / 5-е изд. — СПб.: Питер, 2012. — С. 768.
2. Моисеев С. Денежно-кредитна политика: теория и практика: Учебное пособие. — М.: Московская финансово-промышленная академия, 2011. — С. 784.
3. Туманова Е., Шагас Н. Макроэкономика продвинутого подхода: учебник. — М.: ИНФРА-М, 2004. — С. 400.

Заплітна Т. В.,
к.е н., доцент,
Національний транспортний університет

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ТА АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Забезпечення стабільності регіонального розвитку передбачає уточнення функцій управління регіоном з точки зору реалізації антикризової діяльності, теоретико-методологічні принципи якої можуть ґрунтуватися на використанні досвіду побудови антикризових систем на мікро- і макрорівнях управління, а також за допомогою розробки спеціального інструментарію. В теорії регіонального управління антикризова діяльність органів управління розглядається при аналізі питань економічної безпеки регіону. Антикризова діяльність повинна здійснюватися задовго до моменту утворення критичних для безпеки регіону процесів і явищ.

Через наростання кризових явищ в економіці та інтенсивного впровадження ринкових реформ в Україні посилилася міжрегіональна диференціація. Це пов'язано, по-перше, з включенням механізму ринкової конкуренції, що розділяє регіони за їх конкурентними перевагами і недоліками, коли виявилася різна адаптація до ринку регіонів з різною структурою економіки та різним менталітетом населення і влади. По-друге, значне послаблення регулюючої ролі держави, що відображено в скороченні державних інвестицій у регіональний розвиток, скасування більшості регіональних економічних і соціальних компенсаторів. По-третє, позначилася фактична нерівність різних суб'єктів господарювання в економічних відноси-

нах з центром. Така різка диференціація має своїм неминучим наслідком розширення ареалів депресивності і бідності, ослаблення механізмів міжрегіонального економічного взаємодії і наростання міжрегіональних протиріч. Усе це значно ускладнює проведення єдиної загальнодержавної політики соціально-економічних перетворень. Вивчення спеціальної літератури з регіональної економіки показало, що в рамках діючої класифікації регіонів на проблемні, відсталі і депресивні, поняття депресивної та кризової території зазвичай використовуються як синоніми, проте, на нашу думку, їх необхідно розділити за суттєвими ознаками і за методами управління.

Найбільша практика та нормативно-правова база антикризового регулювання склалися на мікрорівні підприємств, тому облік і використання цієї бази необхідний при розробці заходів регіонального антикризового регулювання. Саме криза на регіональному рівні буде проявлятися у масштабному прояві підприємств-банкрутів, до яких повинні бути застосовані антикризові процедури, передбачені законом: як санаційні, так і реорганізаційні (ліквідація). Для регіональної економіки такий стан підприємств провідних галузей регіону є небезпечною ситуацією, якої необхідно уникнути.

Антикризова діяльність на профілактичному рівні в значній мірі грунтується на здатності виявляти сигнали кризових змін і знаходити той чи той вихід з кризової ситуації. Значну роль у цій роботі можуть зіграти регіональні органи влади шляхом формування інформаційних, кадрових, організаційно-правових умов, що сприяють стабілізації діяльності підприємств. Для цього необхідно враховувати такі методи, форми і засоби прийняття рішень, які б максимально орієнтували господарюючих суб'єктів на виживання в кризовій ситуації.

Антикризовими заходами щодо ефективної політики управління регіонального аспекту можуть вважатись адаптований інструментарій оцінювання рівня економічної безпеки виробничого потенціалу на основі сукупного критерію економічної безпеки підприємства. Найоб'єктивніу оцінку можна запропонувати на основі обчислення таких складових економічної безпеки: фінансову, інтелектуальну, кадрову, техніко-технологічну, політико-правову, екологічну, інформаційну, силову, інноваційну, ретроспективну. Дані складові економічної безпеки запропоновано вимірювати за шкалою порядку, яка застосовується для опису належності об'єкта до певного класу та встановлення пріоритетів і порівнянь. Ця шкала широко використовується при експертному оцінюванні. Для визначення кожної складової обираються ті

показники, які найбільше відповідають характеристиці даної складової (наприклад, рівень інтелектуальної складової пропонується визначати за допомогою таких коефіцієнтів: кваліфікації працівників, інтелектуальної озброєності та норми доходності співробітників підприємства від використання інтелектуальної власності). Статистичним методом визначають верхні та нижні границі показників кожної складової економічної безпеки. За допомогою експертів визначають вагомість кожного показника відповідної складової. Після визначення рівня стану економічної безпеки за показниками відповідної складової кожному показнику призначають відповідне число. Для визначення узагальненого показника відповідної складової використовується формула середньо зваженості, яку можна визначити як інтегральний показник економічної безпеки підприємства, який би задовольняв вимогам: наявність чітких фіксованих правил поведінки; можливість порівняння різно термінових оцінок рівня економічної безпеки одного підприємства, а також підприємств різних галузей; простота і доступність методики розрахунку.

Проведений аналіз дозволяє говорити про те, що методика оцінювання економічної безпеки підприємства чи то регіону, як система антикризового управління, може вдосконалюватись завдяки комплексному вирішенню і врахування сучасних умов державного програмування розвитку регіону, використанням новітніх інформаційних технологій. Це означає, що мова йде не стільки про виявлення умов для мінімально допустимої рівноваги в системі, при порушенні якої система перестає існувати, а про розробку стабілізуючих заходів, розрахованих на перспективу.

При цьому необхідна розробка змісту і сучасних методів системної організації антикризового впливу органів регіонального управління, що дозволяють концентрувати ресурси і резерви учасників економічної діяльності на вирішенні ключових проблем економічної системи шляхом виявлення кризових симптомів і своєчасного реагування на них.

Узагальнюючи викладений критичний аналіз щодо орієнтованості ринковим вимогам інструментів аналізу соціально-економічного розвитку регіону та розробки методичних підходів до їх класифікації в цілях антикризового управління необхідно підкреслити невід'ємну складову нового регіонального розвитку адаптованого до сучасних соціально-економічних умов ринкових перетворень. У сучасну методику оцінювання задля уникнення ірраціональних ризиків в умовах обчислення соціально-економічних показників ринкових параметрів необхідно закласти

взаємоузгодження ланок суспільного виробництва та діяльності підприємств на певній території, як підґрунтя оптимального антикризового управління регіоном. Також для ринкової оцінки невід'ємними повинні стати врахування специфіки національних умов економічної та правової систем, враховуючи різноманітність груп показників та асиметрію інформаційних ресурсів. На нашу думку, така постановка методики оцінювання призведе до максимального зниження господарських ризиків, які потребують детального вивчення та вимагають прийняття негайного втручання задля вирішення, а саме:

— відсутність єдиного методичного підходу щодо антикризового управління, розробленого на основі врахування національних умов економічної та правової систем;

— наявність існуючих методик оцінювання економічної безпеки через орієнтованість некоректними показниками визначення ринкових параметрів призводить до асиметрії інформації, що вкрай спотворює результат оцінки;

— відсутність оцінки соціально-економічних наслідків (адаптації підприємницького потенціалу до ринкових умов діяльності, соціальної спроможності у виборі уподобань).

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що розробка принципів і методів механізму стабілізаційного регулювання регіональної економіки в рамках збереження економічної безпеки, сприятиме одночасному вирішенню питань ефективності антикризового управління підприємств та організацій регіону, а значить сприятиме економічному розвитку регіону.

Ісаєва М. О.,
аспірант,
Таврійський національний університет
імені В. І. Вернадського

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

В умовах інтеграційних перетворень відбувається взаємопроникнення, переплетення світових економік, наслідком яких є міграція капіталу. Тому кожній державі, у тому числі Україні, необхідно зосередити увагу на підтриманні стабільності та